

kan ønskes opretholdt og støttet. Der fremkommer nemlig undertiden Udtalelser, der vise, at der er Folk, som mene, at Folkekirken nærmest er at betragte som en stor Fordummelsesanstalt, der staaar som en Hindring for Udbredelsen af Oplysning og Fremskriden i Kultur. Hvis det forholder sig saaledes, eller hvis det er den almindelige Mening blandt Folk, at det forholder sig saaledes, kan der jo egentlig ikke være Tale om at begynde paa nogen Lovgivning for Folkekirken, saa maa man indrømme, at Folkekirken bør opløses hellere i Dag end i Morgen eller i alt Fald skilles fra Staten. Thi saa er jo den Forudsætning bristet, hvorpaa Folkekirken hviler, og som er slaaet fast i den 3die Paragraf i vor Grundlov, at den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke og er som saadan støttet af Staten, saa er denne Forudsætning ikke til Stede, og Bygningen maa følgelig falde. Man hører ogsaa undertiden fra en anden Side og ud fra en helt anden Betragtning Udtalelser om, at Folkekirken er en blot og bar borgerlig Indretning ligesom enhver anden; den gør ikke nogen Fortræd, men indirekte hemmer den dog ofte Udviklingen af det kristelige Liv. Til denne Betragtning kommer man fra et helt andet Synspunkt, men det fører dog i Grunden til det samme Resultat, nemlig at Folkekirken helst bør forsvinde. Om det, som de første sige, skal ske brat, eller om det skal ske langsomt ved en Hændelse gennem Ligegyldighed eller paa anden Maade, det har mindre at betyde, naar dog Resultatet bliver det samme. Undersøger man Kirkebøgerne og Folketællingslisterne her i Landet, vil man dog erfare, at Flertallet af det danske Folk vedkender sig at tilhøre den evangelisk-lutherske Folkekirke, og forhører man sig blandt Folk om, hvad de mene om denne Folkekirke, vil man faa Vidnesbyrd om, at den har været til Velsignelse, at den er det endnu og forhaabentlig vil vedblive at være det. Men naar det forholder sig saaledes, kan man med Rette spørge, om det nu ikke var paa Tiden at begynde at arbejde hen til at faa Grundlovens § 75 om, at Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, opfyldt. De foreliggende Forslag give sig ud for at sigte i den Retning, de skulle danne Begyndelsen. Jeg vedkender mig nu den Mening, at Folkekirken baade har været, er og forhaabentlig vil vedblive at være til stor Velsignelse for vort Samfundsliv baade i folkelig Retning og for den kristne Menighed, og fra det Synspunkt vil jeg

gerne være med i Arbejdet for at faa noget friere og friskere Luft ind i Folkekirken, for at gøre den mere rummelig og skaffe Flertallet inden for den noget større Myndighed. Ud fra dette Synspunkt forekommer det mig, at der, naar der skal lovgives, gør sig tre Hensyn gældende eller maaske rettere, at der maa tages Hensyn til tre forskellige Grupper inden for Folkekirken. Først er der Hensynet til Flertallet, dernæst Hensynet til Mindretallet, der gaar under mange Navne, men som jeg for mit Vedkommende vil betegne som den Del af den danske Folkekirke, som er naaet videst frem i kirkelig Forstaaelse og er kommen til største Selvbevidsthed med Hensyn til deres kristne Tro og religiøse Anskuelse. Endelig er der Hensynet til Præsterne. For nu at kunne gøre Ret og Skel til disse tre forskellige Sider og for at faa taget billigt og retfærdigt Hensyn til alle, maa man nøje betænke, i hvad Forhold de tre Grupper staa til hinanden. Jeg for mit Vedkommende mener, at Flertallet er at betragte som Husbonden i Huset, ikke blot, fordi det er Flertallet inden for Kirken, men tillige fordi det udgør Flertallet af det danske Folk. Og ikke blot derfor, men ogsaa fordi dette Flertal vælger den danske Rigsdag, som faktisk i dette Øjeblik har og maaske for lange Tider vil have Myndighed til at bestemme Rammerne baade for Folkekirken som saadan og for den kristne Menighed deri. Rigsdagen vil beholde denne Magt og Myndighed, indtil den frivillig giver den fra sig til andre. Derfor bør Flertallet have Magten og saa endelig, fordi det er Flertallet, som bærer Byrderne. Man har en Talemaade ovre i Jylland, som lyder saaledes: Den, der betaler Skatten, skal have sin Plads ved Bordenden, d. v. s. han skal have Hæderspladsen, fordi han bærer Byrderne og har Ansvar. Dette er en god og sund Tanke. Jeg mener derfor, at da Flertallet i den danske Folkekirke bærer Byrderne i den, bør det ogsaa have Husbondsretten. Dette maa der først og fremmest tages Hensyn til.

Jeg vender mig saa til anden Gruppe, til det Mindretal, som findes inden for Folkekirken, og som er naaet noget videre frem. Naar jeg siger, at det er naaet noget videre frem, er det dog kun relativt set, thi efter den kristelige Betragtning varer den menneskelige Udvikling ved i al Evighed, der er ikke efter den Tale om, at den kan fuldendes i 60—70 Aar eller maaske 50 Aar, eller hvor længe Livet nu varer. Der er kun Tale om en relativ